Ємельянов Олександр Юрійович
д-р. екон. наук, доцент, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ПОСЛІДОВНІСТЬ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Підвищення фінансово-економічних результатів господарської діяльності підприємств потребує впровадження заходів з управління потенціалом їх економічного розвитку [1, 2], зокрема стосовно збільшення інноваційних [3, 4], конкурентних [5, 6], збутових [7] та фінансових [8–11] можливостей суб'єктів підприємництва. До важливих напрямів забезпечення зростання доходів та прибутків підприємств належать також і покращення їхньої кредитоспроможності [12, 13] та збільшення рівня техніко-технологічного розвитку компаній [14–16], зокрема шляхом надання фінансової підтримки з боку держави [17–19]. Окрім того, серед завдань, вирішення яких сприятиме зростанню фінансово-економічних результатів діяльності підприємств, варто виділити підвищення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання [20–22].

Проте, як показує досвід підприємницької діяльності, реалізація заходів з нарощування величини доходів та прибутків компаній у деяких випадках може справляти негативний вплив на рівень їх фінансової стійкості [23–25]. Водночас, оцінювання такого впливу потребує попереднього вимірювання зазначеного рівня.

Оскільки рівень фінансової стійкості компаній характеризує їх здатність своєчасно виконувати кредитні зобов'язання, то цей рівень варто оцінювати на засадах моделювання потоку тих надходжень, які суб'єкти господарювання можуть використати з метою виконання своїх боргових зобов'язань. При цьому будемо розглядати лише ті надходження, якими компанії можуть скористатися для погашення основної суми одержаних кредитів та сплати відсотків за ними без скорочення обсягів власної діяльності. Отже, можливість продажу майна, потрібного для провадження діяльності підприємств, з метою погашення узятих ними позик у цьому випадку не розглядається. Враховуючи це, узагальнюючий індикатор оцінювання фінансової стійкості підприємств доцільно подати у вигляді такого виразу:

$$P_{фс} = \min\left\{\frac{H_{ф1}}{H_{m1}},...,\frac{H_{фt}}{H_{mt}},...,\frac{H_{фT}}{H_{mT}}\right\}, \qquad (1)$$

де $P_{фс}$ – рівень фінансової стійкості досліджуваного підприємства;

$H_{фt}$ – сумарний прогнозний обсяг потоку тих надходжень, які підприємство може спрямувати на погашення основної суми узятих кредитів та на сплату відсотків за ними, за перші t років (або інших часових проміжків) прогнозного періоду;

T – тривалість прогнозного періоду;

H_{mt} – мінімально необхідний обсяг потоку тих надходжень, які підприємство може спрямувати на погашення основної суми узятих кредитів та на сплату відсотків за ними, за перші t років (або інших часових проміжків) прогнозного періоду.

Обчислення показника (1) потребує виконання такої послідовності дій: 1) вибір тривалості прогнозного періоду (за очікуваною тривалістю погашення того кредитного зобов'язання підприємства, за яким термін такого погашення є найбільшим); 2) прогнозування потоку надходжень на підприємство, який може бути спрямовано на виконання боргових зобов'язань, за кожен часовий проміжок прогнозного періоду (з

врахуванням можливості тимчасового реінвестування частини цього потоку, якщо в деякі проміжки часу його величина виявиться більшою за мінімально необхідну); 3) оцінювання мінімально необхідного потоку надходжень, який може бути спрямовано на виконання боргових зобов'язань підприємства, за кожен часовий проміжок прогнозного періоду; 4) прогнозування зростаючим підсумком потоку надходжень, який може бути спрямовано на виконання боргових зобов'язань підприємства; 5) обчислення зростаючим підсумком мінімально необхідного потоку надходжень, який може бути спрямовано на виконання боргових зобов'язань підприємства; 6) зіставлення відповідних результатів, отриманих на четвертому та п'ятому етапах розрахунків, за кожен проміжок часу, та вибір найменшої з одержаних величин.

Застосування у практиці діяльності підприємств запропонованої послідовності оцінювання їх фінансової стійкості надасть змогу підвищити точність та покращити обґрунтованість визначення здатності компаній своєчасно й в повному обсязі виконувати свої зобов'язання перед кредиторами.

Список використаних джерел:

1. Yemelyanov, O., Kurylo, O. & Petrushka, T. (2018). Methodological principles of evaluating economic potential of industrial enterprise sustainable development. *Науковий вісник «Полісся»*, (2 (14)), 141–149.
2. Yemelyanov, O., Symak, A., Petrushka, T., Vovk, O., Ivanytska, O., Symak, D., Havryliak, A., Danylovych, T. & Lesyk, L. (2021). Criteria, Indicators and Factors of the Sustainable Energy Saving Economic Development: the Case of Natural Gas Consumption. *Energies*, (14 (18)), 5999.
3. Гришко, В. А. (2010). Показники та методи оцінювання інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств. *Схід*, (7(107)), 18−21.
4. Родіонова, І. В (2013). Методи оцінки інноваційного потенціалу промислових підприємств. *Економіка розвитку*, (4 (68)), 96−99.
5. Ємельянов, О. Ю., Лесик, Л. І. & Петрушка Т. О. (2016). Моделювання показників оцінювання конкурентного потенціалу промислового підприємства. *Актуальні проблеми економіки*, (4), 340–348.
6. Карачина, Н. П. (2014). Конкурентний потенціал та його роль у формуванні конкурентоспроможності підприємства. *Економічний простір*, (86), 164−172.
7. Ємельянов, О. Ю., Висоцький, А. Л., Симак, А. В. & Петрушка, Т. О. (2017). Методичні засади оцінювання попиту на продукцію машинобудівних підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, (3), 198−212.
8. Куліш, Г. П. & Чепка, В. В. (2017). Фінансовий потенціал підприємства та його роль в умовах нестабільної економіки. *Статистика України*, (1), 29–35.
9. Левченко, Н. М. (2012). Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. *Інвестиції: практика та довід*, (2), 114–117.
10. Маринич, І. А. (2010). Сучасні підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*, (20.1), 105–108.
11. Турчак, В. В. (2014). Методика оцінки фінансового потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*, (8(11)), 49–52.
12. Долбнєва, Д. В. (2015). Сучасні тенденції банкрутства підприємств в Україні та заходи по запобіганню їх неплатоспроможності. *Бізнес Інформ*, (10), 244–249.
13. Зверук, Л. А. & Давиденко, Л. М. (2017). Антикризове управління підприємством в умовах інноваційного розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, (1(2)), 69–75.
14. Yemelyanov, O., Petrushka, T., Symak, A., Trevoho, O., Turylo, A., Kurylo, O., Danchak, L., Symak, D. & Lesyk, L. (2020). Microcredits for Sustainable Development of Small Ukrainian Enterprises: Efficiency, Accessibility, and Government Contribution. *Sustainability*, (12(15)), 6184.
15. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Крет, І. З. (2013). Методичні засади оцінювання економічної ефективності впровадження ресурсозберігаючих технологій на промислових підприємствах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління»*, (754), 18–25.
16. Концеба, С. М. & Непочатенко, О. О. (2007). Енергозберігаючі технології в Україні:

економічний ефект та перспективи впровадження. *Збірник наукових праць УНУС*, (63), 1–5.
17. Ємельянов, О. Ю. & Петрушка, Т. О. (2020). Роль держави у подоланні бар'єрів на шляху до реалізації заходів з енергозбереження на підприємствах. *Економіка та держава*, (10), 24–29.
18. Петренко, І. П. & Козловська, О. Ю. (2017). Фінансова підтримка проектів у сфері енергозбереження в Україні. *Вісник УНУ*, 14(2), 65–68.
19. Yemelyanov, O., Symak, A., Lesyk, L., Petrushka, T., Kryvinska, N. & Vovk, O. (2021). Modeling of Parameters of State Participation in Financing of Energy Saving Projects at Enterprises. *Advances in Intelligent Systems and Computing*, (1293), 498–511.
20. Євась, Т. В. & Соколовський, В. С. (2017). Інвестиційна привабливість підприємства та фактори, що на неї впливають. *Подільський науковий вісник*, (2), 61–64.
21. Стеблюк, Н. Ф. & Опаренко, В. В. (2019). Матрична модель оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. *Вісник економічної науки України*, (2), 176–178.
22. Янковська, В. А. & Гончарова, Д. О. (2019). Основні умови інвестиційної привабливості українських підприємств. *Інфраструктура ринку*, (33), 335–339.
23. Башнянин, Г. І. & Лінтур, І. В. (2016). Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*, (2), 98–101.
24. Павленко, О. П. & Семиліт, І. В. (2016) Економічна сутність фінансової стійкості підприємств: фактори впливу, оцінка та джерела фінансування. *Молодий вчений*, (7(34)), 113–116.
25. Проволоцька, О. М. & Воронкова, А. В. (2018). Сучасні тенденції фінансової стійкості вітчизняних промислових підприємств. *Вісник ЖДТУ. Серія: економіка, управління та адміністрування*, (1(83)), 129–133.